

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

239

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֵּא אֶל פַּרְעֹה כִּי אֲנִי הִכַּבְדְּתִי אֶת לְבֹ"ו"

יסתם פיהם של מינים

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

"וַהֲשַׁבְתָּ אֶל לִבְךָ", אז תשמור בשלמות את חוקי השי"ת ומצוותיו.

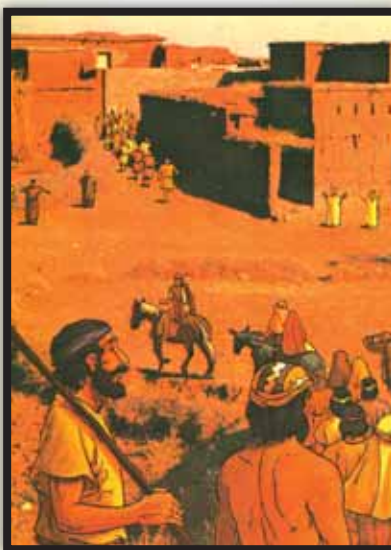
ומדוע באמת הלב לא ירגיש את מה שיודע השכל? הלא השכל צווח לו ומשכיל אותו לאמר: "ה' הוא הָאֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְּבָדוֹ". אבל הענין הוא כמו שאמרו חז"ל: 'עבירה מטממת לבו של אדם' ('יומא' לט.). וכחולי הגוף שאם נעשה סתימה חס ושלום בלב הרי הוא מסוכן למות, כי לא יעבור הדם דרכו כידוע, כן במחלת הנפש לא יוכלו לעבור אמרי שכלו אל בתרי לבבו כי אטום הוא!

ואם יעמיק בהתבוננות ויעבור הסתימה, 'אז יבין לבבו כי רע ומר עזבו את ה' וישיב אל לבו כי יש עונש ונקם ושלם על העוין', אך אם 'עבר עבירה ושנה בה... נעשית לו כהיתר' ('קדושין' כ.). כי ע"י כפילות העבירה נכפלה הסתימה בלב ונעשית עבה ושוב לא ירגיש בלבבו חומר העוין אשר עשה וממילא תשובתו קשה.

אבל הקב"ה ברוב רחמיו מרחם על בריותיו ופוחת הסתימה, אם ע"י נתוח דהיינו: יסורים. אם ע"י התעוררות אחרת ושולח התראתו אל לב האדם ומזהירו לאמר: 'עשה תשובה וְחַיֵּית וְרַבִּית' ('דברים' ל.). אם עשה תשובה מוטב ואם לאו מקבל אזהרה שניה ביתר שאת ויתר עז. וכן בפעם שלישית. אבל אם גם בפעם הזאת לא שמע ולא הטיב דרכיו, שוב אין הקב"ה מטפל בו להזהירו שישוב ונעזב לנפשו בטבעו ומדותיו ומכיון שאין עזר ה' עמו חזקתו שלא ישוב עוד וישאר בטמטום לבבו.

אבל ודאי יש אפשרות באיזה זכות, או

המשך בעמ' 2 <<<

עוד" ולכאורה כל הידיעה הזאת שייכת רק לשכל והבנה אשר במוחו של אדם ומה שייך בזה חיוב של "וַהֲשַׁבְתָּ אֶל לִבְךָ"?

אך אמנם זהו שחידשה לנו תורה, שאפילו אם תהיה לו לאדם ידיעה שכלית "כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים", אם לא ירגיש ידיעתו זאת בלבבו לא הועיל כלום וכאילו לא ידע כלל!

ומורגלא בפומיה דהגרי"צ בלאזר זצוק"ל: שכשם שמבלתי ידיעה עד ל"וַיִּדְעַת הַיּוֹם", הרי אנו מבינים את ההבדל והריחוק מזה לזה, כך גם הריחוק הנורא מ"וַיִּדְעַת הַיּוֹם" ל"וַהֲשַׁבְתָּ אֶל לִבְךָ". והיינו מה שכתוב בתורה: "וַיִּדְעַת... וַהֲשַׁבְתָּ... וְשָׁמַרְתָּ אֶת חֻקֵּי וְאֶת מִצְוֹתָיו", כשתקיים שניהם "וַיִּדְעַת" עם

א"ר יוחנן: "מכאן פתחון פה למינים לומר: 'לא היתה ממנו שיעשה תשובה' שנאמר: 'כִּי אֲנִי הִכַּבְדְּתִי אֶת לְבֹ"ו"'. א"ל ר"ש בן לקיש: 'יסתם פיהם של מינים! אלא, שהקב"ה מתרה באדם בפעם ראשונה, שנית ושלישית ואינו חוזר בו והוא נועל את לבו מן התשובה, כדי לפרוע ממנו מה שחטא". כך פרעה הרשע, כיון ששיגר לו הקב"ה ה' פעמים ולא השגיח על דבריו, א"ל הקב"ה: "אתה הקשית את ערפך והכבדת את לבך הריני מוסיף טומאה על טומאתך". הוי "כִּי אֲנִי הִכַּבְדְּתִי אֶת לְבֹ"ו" ('שמו"ר שם).

ויש להבין מה הפירוש 'פתחון פה למינים'? אלא הסכת ושמע! אחד מדרכי היצר הוא להשיב על זאת ואמנם נכשלים בזה רוב המון בני אדם, שאם ישאלו אותו: "למה אינך עוזב את דרכך הרעה, הלא יודע אתה כי רע ומר עזבו את ה'?" ישיב: "אמת הוא שנשבר לבי בקרבי על זאת, אבל מה אעשה שאיני יכול להתגבר על טבעי ואי אפשר לי להשתנות!" להוי ידוע, כי תשובה זו היא מינות! כי כן המינים אומרים שלא היתה יכולת ביד פרעה לעשות תשובה וזהו מה שאמר ר' יוחנן: 'מכאן פתחון פה למינים' שאינם רוצים לשוב.

אבל רשב"ל אמר: 'יסתם פיהם של מינים' שהקב"ה מתרה בו, פירוש: דהנה אמר הכתוב: "וַיִּדְעַת הַיּוֹם וַהֲשַׁבְתָּ אֶל לִבְךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים" ('דברים' ד) היינו: ידיעה ברורה בשכלו כי ה' הוא המשגיח בכל העולמות והוא יחיד ומיוחד ב"שָׁמַרְתָּ מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין

כח גדול, שישבור את טבעו ויחדש בקרבו רוח טהורה להשיג מעלת התשובה בלבו ובנפשו וזהו שאמר רשב"ל: **זוהו נועל את לבו מן התשובה**, כמו מנעול על הדלת שקשה לפתוח את הדלת, אבל מ"מ יש עצה ליכנס להביא מפתח ולפתוח את המנעול, או לפרוץ הדלת. ומדויק כן בכתוב שאמר: **"כי אני הכפתי את לבו"** ואין כתוב: **"לקחתי את לבו"**, כלומר: הוספתי טומאה על טומאתו ונעשה כבד לבו עוד יותר שלא יהיה נעזר ממני. אעפ"כ אין לבו מסולק ממנו, רק נעול על מסגר, מטומטם וסתום כל יעבור בו הכרת שכלו ויש אפשרות שיבוא עד משבר ויסלק כל המנעולים והמחיצות וישוב לאלקים. תדע, שהרי פרעה הצילו הקב"ה והעלהו מן הים ונעשה מלך בנינה וכשבא יונה וניבא על נינה: **"עוד ארבעים יום ונינה נהפכת"** (יונה' ג) שמע פרעה ועמד מכסאו וקרע בגדיו והשיב את כל אנשי נינה בתשובה. הטבילה בים והעליה מתוכו עשתה רושם עמוק בנפשו יותר מכל המכות שקבל. חזינו, שהיתה יכולת התשובה לפרעה גם אחרי הכבדת לבו.

והנה מכל פרשת פרעה יש לנו ללמוד לעצמנו, כי יש לפעמים ששולחים לאדם מן השמים התעוררות לשוב בתשובה ע"י יסורים וכדומה ובפרט בעשרת ימי תשובה שאז אפילו אדם שאינו ראוי מצד מעשיו שיעוררוהו, מ"מ בימים אלו מתקרב כביכול השי"ת אל האדם כמו שנאמר: **"דרשו ה' בהמצאו קראהו בהיותו קרוב"** (ישעיה' נה). ואחז"ל: **זוה אפי' ביחיד בעשרת ימי תשובה (ר"ה יח). עי"ש. אבל דא עקא** שיש אנשים שכל ההתעוררות שלהם אינה מחזקת אלא בזמן שהם נמצאים תחת סיבת ההתעוררות, אך מיד שעבר זמן זה, שוב ישנים שוככים ולא ישיבו אל לבבם למהר להמלט על נפשם כאשר בתחלה.

לכן העיקר הראשון בעבודת השי"ת ובמדת התשובה הוא שיכיר האדם את עצמו, שיתבונן תמיד מה הוא ומה הם כחותיו ואיך מקושרים מחשבותיו ודבוריו וכל מעשיו עם הרגשי לבבו ואז יבחין ויראה ברור את אשר לפניו, את אשר יקרב, או ירחק וכל תנועותיו במאזנים ישקול בכף אחת בשכלו והשניה בלבבו ולא יכריע אחד את חברו אלא יהיו שוים ושקולים בעבודת השי"ת, כי מדוע לא יכיר האדם את עצמו? הלא ב' בני אדם הדרים כבתים קרובים זה לזה יכירו זה את זה במשך זמן קצר וכ"ש שארי כשר הדרים ביחד בבית אחד שנים רבות, איך אפשר שלא ידעו אחד את השני?

ומן התמיהה והפליאה כאן לפנינו, אדם אחד שהורכב והושלם כולו מגוף ונשמה ביחד, שאין לך מקום כל שהוא שלא יהיו מעורים בו באדם ב' חלקים אלו והיו לאחד ממש גוף ונפש, בשר ורוח, עפר מן האדמה עם נשמת חיים אשר בקרבו והאדם הלזה חי עם עצמו שבעים שנה ואינו מכיר את עצמו כלל וכלל! וכמה רחוקים שכלו ולבו זה מזה טפח ומחצה, וזכרים נחשבו.

ולזאת צריך האדם לדעת ולהזהר מאד וכשם שהאדם מחויב במצות **"שניתי ה' לנגדי תמיד"** (תהילים' טז), כך גם ההכרח לזכור את **"והשאתי נגדי תמיד"** (שם נא) להכיר את חומר גופו וכל תולדותיו שלא יביאנו לחטאת, כי **"עינא וליבא תרי סרסורי דעבירה"** (ירושלמי' ברכות' א ה). וכשהאדם בא למצב שצריך לתת משהו לגוף, עליו להזהר שלא ימשכנו לטינופת ולשאול תחתית רח"ל. (לב אליהו).

"וילמען תספר באזני בנה וכן בנה את אשר התעללתי במצרים... וידעתם כי אני ה' " (שמות' י א)

כמה עיקרים וכללים גדולים נמסרו לנו בפסוק זה; **"אני הכפתי את לבו"**. מלמדנו שהרשע ברשתו גורם שינעלו בעדו דלתות התשובה והרי הוא כמת בחייו לקבל עונשו בעוה"ז למען ישמעו ויראו, כמ"ש הרמב"ם (תשובה' י ג). והנה הרמב"ן שם הסביר באופן אחר את ענין הכבדת הלב, שרק חזוק לב לקבל יסורים נתנו לו מן השמים, מאחר וראו שאינו רוצה לשלח את ישראל לכבוד השם, אלא מכובד המכות, הקשה השם את רוחו ואימץ את לבבו למען ספר שמו.

והאמת היא שאין כאן מחלוקת ושתי הסברות נכונות, כי ע"י חזוק זה נעלו בעדו דלתות התשובה, לא בדרך נס אלא שהטעו אותו מן השמים, מאחר והרגיש בנפשו חזוק גדול להאמין שהכח של העבודה זרה שלו משפיע עליו חזוק זה ועל ידו ינצח את היסורים שבאים עליו ע"י משה. וכמו שמצינו שלאחר ששילח את בני ישראל שב לרדוף אחריהם באמרם: **"מה זאת עשינו פי שלחנו את ישׂראל מעבדנו"** (שמות' יד).

לכאורה הרי אלו דברי שטות וכי שכחו מצרים שאמרם: **"כִּלְנֹנוּ מֵתִים"**? אלא שטעו בע"ז של בעל צפון שלא נחרבה ביציאת מצרים כדי להטעותם והתחרטו על שלא עבדו אותו וסברו שהיה בכחו להציל את בכוריהם ממות

ולמנוע את שילוח בני ישראל. וזהו ענין הכבדת הלב כפי שנתבאר לעיל, שהיא הפרצה הרחוקה שהרשע נכנס בה כדי להצדיק את דרכו וזה החלוק בין צדיק לרשע; הצדיק יראה את יד ה' אף בתוקף ההסתר פנים. והרשע יאטום את לבו אף בשיא ההתגלות. וחז"ל קראו לכך: **'אבירות לב'** כמו שנאמר: **'בני מתא מחסיא, אבירי לב נינהו. דקא חזו יקרא דאורייתא תרי זימני בשתא ולא קמגייר גיורא מנייהו'** (ברכות' יז): **ופירשו ה'תוספות'**: שהיה יורד עמוד אש בחדשי הרגל ובכח 'אבירות לב' נאטמו לבלי להתפעל מההתגלות.

והקב"ה הראה חלוק זה באובדנם של מצרים, שבני ישראל היו במיצר, הים לפניהם והמצרים מאחריהם ונכנסו לתוך הים בדבר ה' עד שהגיעו מים עד נפש ומתוך הסתר פנים זכו לנס והלכו **'בתוף הים בפיפשה'** (שמות' יד). וראו בחוש שהטבע אינו כלום כנגדם, כי ישראל עומדים למעלה מן הטבע ועשרה נסים נעשו להם על הים (אבות' ה). כדי לחזק לבם באמונה זו והים היה כמו גן נטוע באין מחסור דבר.

גם נפתחו להם שערי שמים לראות מראות אלקים והראו באצבע ואמרם: **"זה קלי ואנוהו"** (שמות' טו). ואילו המצרים היו שרויים בעלטה, כי עמוד הענן חצץ בינם לבין ישראל ובאשמורת נמשכו אחר עמוד הענן לתוך הים והיו סבורים שעדין הם מהלכים על שפתו, הרי שבתוקפו של נס היו סבורים שמהלכים בטבע, עד שמשא רבנו נטה את ידו והים שטף עבר על ראשם וגרם לאבדם!

ועוד עיקר למדנו כאן: **"וידעתם כי אני ה' "** (שם ו) והוא פלא, שהרי ישראל **'מאמינים בני מאמינים'** וכבר בכוא משה רבנו לבשרם על הגאולה נאמר: **'נאמנו ה'עם'** (שם ד). ואפילו פרעה הרשע כבר הודה: **'ה' הצדיק"** (שם ט כז) ומהו שנאמר כאן: **"וידעתם כי אני ה' "**?

אלא שכלל גדול נמסר לנו בזה: יש אמונה בדעת ובקבלה בהשכל ובלמוד מתורת האבות ויש ידיעה חושית ומוחשית. והורונו שאין כל דמיון בין הידיעה השכלית לידיעה החושית.

"וילמען תספר באזני בנה וכן בנה... וידעתם כי אני ה' " ולכאורה ראוי היה לכתוב: **"וידעו בנה וכן בנה כי אני ה' "**, אלא ודאי שהספור אינו לתועלת הבנים בלבד, אלא למספר עצמו להשריש בלבו את הידיעה ע"י הספור ועל ידי קיום **'ושננתם לבניה'** (דברים' ו) מצליח האדם להגיע לידי **'ודברת בם"**. (לקט שיחות מוסר). ■

שערי זריזות

"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת"

מדוע השיהוי במצוות נחשב כחמץ?

להגיע מספר רגעים לפני שעת התפילה? האם התפילה חשובה פחות מהנסיעה ברכבת? האם החמצת מצות התפילה - חמורה פחות מהחמצת הרכבת? הרי יבוא כל אחד מאתנו חשבון עם עצמו: כאשר הוא מאחר לתפילה ועליו להשלים את אשר החסיר, האם הוא עדין יכול לכוון בכל מלה כראוי? האם הוא יכול לשים לב לכל מלה שהוא מוציא מפיו כמונה מעות? הלא "לב יודע מרת נפשו" (משלי יד). ובודאי מכיר כל אחד מאתנו שאחור לתפילה גורם לכך שאפילו לבטא כל מלה כראוי הרי זו משימה בלתי אפשרית לחלוטין, על כן בודאי מתחייב כל אחד מאתנו להתחזק ולהתעורר בנושא זה, להתחס אל התפילה לפחות כאילו היתה נסיעה לרכבת ולהקדים מספר רגעים לפני שעת התפילה הנקובה בכדי שיוכל להתפלל את התפילה כולה כראוי ולא תהפך התפילה ממצוה לעבירה, חלילה. כמו: ממצה לחמץ. (מקדש הלוי' לר' מהרי"צ הלוי דינר צוק"ל ראב"ד לונדון). ■

המצוה ואין כאן רק אחר בקיום חובתנו, אלא שעלול הדבר לשנות באופן מהותי את כל טיבה של המצוה מן הקצה אל הקצה! כשם שאדם המשתהה באפיית המצות, עלול לגלות שבמקום שתהיה בידו מצה בה יכול הוא לקיים את מצות בוראו, יש בידו חמץ אשר איסור גמור יש באכילתו ואף חיבים עליו כרת. כך גם האדם המשתהה בקיום המצוה עלול לגלות כי במקום מצוה יש כאן עבירה והיגו: שעצם מהותה של המצוה משתנה ולא רק פרט מפרטי קיומה. וכאן חובה עלינו להתעורר באי אלו מצוות בהן שכיח במיוחד השיהוי והעכוב, כמו לדוגמא: מצות התפילה כאשר אדם מבקש ליסוע ברכבת הוא אינו מאחר אפילו לא ברגע אחד, הוא מקפיד להגיע בזמן ואפילו מספר רגעים לפני הזמן, בכדי שחלילה לא יאחר את השעה ולא יפסיד את הרכבת. ובכן, מדוע הגישה כלפי התפילה שונה לחלוטין? מדוע כאן אנו מרשים לעצמנו לאחר מעט ובודאי שאיננו מקפידים

"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת כִּי בְעֵצָה הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת צְבֹאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם" (יב יז). ופרש"י: "וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצְוֹת - שְׁלֹא יבֹאוּ לִידֵי חֲמוּץ. מִכָּאן אָמְרוּ: "תַּפְחָה, תִּלְטוּשׁ בְּצוֹנָן". רַבִּי יֵאֵשִׁיָּה אֹמֵר: "אֵל תְּהִי קוֹרֵא אֶת הַמִּצְוֹת" אֲלֵא אֵת הַמִּצְוֹת, כַּדְרָךְ שֶׁאֵין מְחַמְצִין אֶת הַמִּצְוֹת. אֲלֵא, אִם בָּאָה לִידֶךָ, עֲשֵׂה אוֹתָהּ מִידָּךְ. לְכַאוּרָה עֲלִינוּ לְבִרְרָה: מֵהַהֲשׂוּאָה בֵּין הַזְרִיזוֹת הַנְּחוּצָה בַּעֲשִׂיַת הַמִּצְוֹת בְּהֵן קִיִּים חֲשַׁשׁ שֶׁל חֲיִמוּץ הַעֲלוּל לְגִרּוֹר בַּעֲקֻבוֹתָיו חֲשַׁשׁ שֶׁל אִיסוּר בִּאֲכִילַת הַמִּצְוָה, לְבֵין הַזְרִיזוֹת הַנִּדְרָשָׁת בַּעֲשִׂיַת הַמִּצְוֹת וְאִיסוּר הַחֲמִצָּה זִמְנָן? הֲלֹא בַּפְּשׁוּטוֹת, מִלְּבַד הַדְּמִיוֹן הַחֲזוֹתִי בֵּין הַמִּלָּה מִצְוֹת לְבֵין הַמִּלָּה מִצְוֹת אֵין כָּל שִׁיכוּחַ בֵּין הַשְּׂתִיִּים. וְנִרְאָה, כִּי עוֹמֵק גְּדוֹל לִימְדוֹנוּ חֲז"ל בְּדִרְשָׁה זוֹ שֶׁכֵּן הֵם בִּקְשׁוּ לְהַבְחִיר לָנוּ, שֶׁכֹּאשֶׁר אָנוּ דוֹחִים וְ"מְחַמְצִים אֶת הַמִּצְוֹת" אֵין זוֹ פְּגִיעָה רַק בְּזִמְנָן קִיּוֹם

מכת ארבה

"הַנְּנִי מְבִיא מִחֹר אַרְבֵּה בְּגַבְלֶךָ"

מי אמר להביא את מכת הארבה?

בתפילה בכללות תחינותינו לפני הקב"ה. ופה מרוב כעסו של משה על פרעה על קשי ערפו "וַיִּפֶן וַיֵּצֵא", כי בצאתו פנה לו עורף ולא פנים להורות שלא נהג בו כבוד אחרי המרותו פי מלך הכבוד "ה' צָבָקוֹת שְׁמוֹ" (עפעפי שחר). "וַיִּכַּס אֶת עֵינָי בְּלֶ אֶרֶץ" (שם י טו). כתב הרב 'ילקוט סופרים': כי הארבה שהיה נופל על המצרים היה מעוור את עיניהם מרוב הארס שבו. ע"ש. ויש לרמוז לזה, במ"ש: "וַיִּכַּס אֶת עֵינָי בְּלֶ אֶרֶץ" (עץ החיים). וכל הנ"ל הובאו ב'אור החמה' לרב משה חורב שליט"א. ■

(בית ושם). ולהמתיק דבריו אפשר לומר שזהו שאמר משה: "הַנְּנִי מְבִיא" כלומר: אני בעצמי אביא את הארבה והקב"ה ישמע בקולי ויעשה בקשתי וכנ"ל. (אור משה). תיבת: "וַיִּפֶן" מיותרת. ואפשר לומר: כי בפעם הזאת מרוב חרון אפו לא חלק כבוד למלכות. כי מדרך ונמוסי המלכות, אם ידבר איש אל המלך, ככלותו לדבר, הוא לא מפנה עורף למלך לצאת, אלא רק יצעד צעדים אחורנית ופניו לקראת המלך וכמו שאנחנו פוסעים ג' פסיעות לאחור

רבים מתמיהים, מי אמר למשה להביא על פרעה מכת ארבה?! ונראה לי לומר: כפי מה שמובא ב'מדרש רבה', שבקש משה מהקב"ה שישמע לו בכל דבר שיעשה, או שיאמר לו לפרעה, כי בלתי זה, אם משה אומר על איזה דבר שיבא ולא יבא, יחזיקו אותו ח"ו לשקרן. והקב"ה שמע בקול משה וענהו בחיוב חוץ מבקשת כניסת הארץ. וממילא מיושבת התמיהה, שאפילו לא אמר לו השי"ת שיביא ארבה, בכל זאת כיון שנראה לו למשה שצריך לבא ארבה, היה בטוח ודאי שיבוא. וזה אצלי כונת הכתוב: "וַיִּבֶן נִתְתִּיךָ אֱלֹקִים לְפָרְעָה" (שמות ז). דהיינו: שיהיה כביכול כ'אֱלֹקִים' וכל מה שיצא מפיו יתקיים

להערות והוספות לשלוח לתד. 2718 בני ברק

פרשת 'בא'

פרעה קבל התראות בכל סבב מכות; ביאור ובהיכל וחוזר חלילה

"התִּיצַב לְפָנַי פְּרַעֲהַ" - "בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ"

משה ולא שת לבו גם לזאת... וכשם שהיתה גאותו של נבוכדנצר סבת שברו ומפלתו, כן היה פרעה. ועל כן היו ההתראות כלן מתוך יאורו והיכלו ומהם משפטו יצא, כי המקומות שנתגאה וחסא בהם, משם באו אליו כל המכות ההם'.
ועיין עוד בפירושם של 'רבותינו בעלי התוספות' לעיל (ז כה).

"הַכְּבֹדִי אֶת לְבוֹ וְאֶת לֵב עֲבָדְיוֹ" י (א)

יש להתבונן: לצורך מה הוכבד גם כן לב עבדי פרעה? הלא מבואר בפסוק שעיקר תכלית הכבדת הלב נעשה בכדי שלא יוציא פרעה את ישראל: **"לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְנִי אֵלֶּה בְּקַרְבוֹ"**. לכך היה מן הצורך להכביד לבו של פרעה מלך מצרים לחדר. ומדוע הוכבד ג"כ **"לֵב עֲבָדְיוֹ"**?

מבואר בפסוק: שלולי שהיה מוכבד לב עבדי פרעה גם כן, היו גוברים עליו ומוציאים את בני ישראל ממצרים בעל כרחו. ולכן הוצרך להכביד גם לבם שלא יהפכו וימרדו במלכותו בשביל להוציא את בני ישראל ממצרים. ויש לראות בזה את אפסיות כוחו של מלך פרעה, שאם לא היה מוכבד **"לֵב עֲבָדְיוֹ"**, אלא היה בדעתם להוציא את בני ישראל, היו מעבירים אותו מן המלכות בכדי להוציא את בני ישראל. וכמו שמבואר בדברי חז"ל: שמתחילה לא היה רוצה פרעה להעביד את בני ישראל, עד שהורידוהו מכסאו שלשה חדשים. ועיין מה שכתב עוד בזה ה'אור החיים' הקדוש.

כמו שהם מסודרות בתורה כסדר הזה היו: השתים בהתראה והשלישית שלא בהתראה; ד"צ בהתראה, ו'ך' בלא התראה. ע"ד בהתראה, ש' בלא התראה. ב"א בהתראה, ח' בלא התראה. מכת בכורות שהיא העשירית בהתראה כי יחזור לסדור הראשון' (מובא ברבנו בחיי י א).

הוסיף על כך רבנו בחיי דבר מדהים ואלו דבריו בקצור: 'אם תסתכל בכתובים בכל הפרשיות, תמצא כי השתים שהן בהתראה, בראשונה יאמר לשון: **"הַתִּיצַב לְפָנַי פְּרַעֲהַ"** ('שמות' ח). ובשניה יאמר לשון: **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ"**.

התחיל במכת הדם: **"לֶךְ אֶל פְּרַעֲהַ בְּבִקְרֵה הַנְּהַ יֵצֵא הַמַּיִמָּה וְנִצְבַּת לְקִרְיָתוֹ עַל שְׂפַת הַיָּאֵר"** ובמכת צפרדעים הזכיר: **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ..."**

במכת הערוב חזר לסדורו הראשון והזכיר שם: **"הַשְּׂכֵם בְּבִקְרֵה וְהִתִּיצַב לְפָנַי פְּרַעֲהַ הַנְּהַ יֵצֵא הַמַּיִמָּה"** ובמכת הרב נאמר: **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ..."** במכת הברד חזר לסדורו הראשון והזכיר שם: **"הַשְּׂכֵם בְּבִקְרֵה וְהִתִּיצַב לְפָנַי פְּרַעֲהַ"** ובמכת הארבה שבכאן הזכיר: **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ..."**

וע"כ נראה לי לפרש: כי משה היה מודיעו המכה והיה עושה לו התראה פעם אחת על היאור ופעם שנית בהיכלו. וענין: **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ"** שיזכירו הכתובים בכל פעם ופעם; ביאורו, שיכנס בהיכלו. והכתובים מוכיחים כן...

וטעם הדבר: שהיו כל ההתראות כסדור הזה; התראה אחת על היאור והתראה אחרת בהיכלו להורות על ענשו וגאותו וגאוונו כי היה מתגאה על היאור כענין שכתוב: **"לִי יָאֵר וְאָנִי עֲשִׂיתָנִי"** ('יחזקאל' כט). והיה מתגאה בהיכלו והוא שכתוב: **"וַיִּבְנֵא אֶל בֵּיתוֹ"** ('שמות' ז). יאמר כי מצד שנכנס להיכלו ונתגאה בו היה בז לדברי

פנינים לפרשה

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ" (י א)

לכאורה היה מתאים יותר לכתוב: **"לֶךְ אֶל פְּרַעֲהַ"**, שהרי הקב"ה מדבר עם משה במקום אחד ומורה לו לילך אל פרעה הנמצא במקום אחר. ולמה אמר הכתוב: **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ"?** ועמדו בזה המפרשים ונאמרו בזה כמה ביאורים.

'בעל הטורים' כותב בזה כלל: שכל מקום שהיה הקב"ה אומר למשה רבנו לילך אל בית פרעה, היה נוקט בלשון: **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ"** ואילו כשהיה מורהו לילך אליו אל המים וכדומה, היה אומר לו בלשון: **"לֶךְ אֶל פְּרַעֲהַ"**. ועי' עוד בסמוך דבר נפלא מענין זה בשם רבנו בחיי.

ה'אבי עזרי' כותב בזה: כי באמת הלא **"מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"** ('ישעיה' ו) של הקב"ה ואין מקום הפנוי ממנו יתברך וממילא אין לשון ריחוק וקרוב שייך אצלו כלל וביאה והליכה שוים כלפיו וממילא יוכל להשתמש בשני הלשונות גם יחד, לכך לפעמים אומר בלשון **"לֶךְ"** ופעמים בלשון **"בֹּא"**.

עוד ניתן לומר: שכיון ש**"מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"**, הרי זה כאילו אמר לו: **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ"** שאני נמצא שם וקורא לך משם **"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ"**.

"בֹּא אֶל פְּרַעֲהַ" (י א)

חז"ל ('פסיקתא זוטרתא' י כג) ביארו: 'כי עשר מכות - רצ"ך עד"ש באח"ב

"וּלְמַעַן תִּסְפָּר" (י ב)

יש להתבונן מה נשתנה במכה זו שבה נאמר: **"וּלְמַעַן תִּסְפָּר"** מה שלא נאמר בשאר המכות? וכתב בזה רבנו יוסף בכור שור' בשם רבי עובדיה זצ"ל: שבארבה שייך ספור דברים יותר משאר המכות, לפי שהארבה רגיל לבא לעולם וכשרואין את הארבה הבא לעולם מזכירין ארבה משונה שהיה קודם לכן ואומרים: "אין זה אותו ארבה, אלא שמעתי על ארבה אחד שהיה בעולם שאין נראה כמותו". וכן מצינו ב'יואל' על מכת הארבה שהיתה בזמנו, נאמר בפסוק: **"עֲלֶיָהּ לְבַנְיָם סִפְרוּ וּבְנֵיהֶם לְבַנְיָם וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר"** ('יואל' א ג). הרי שדרך לספר על הארבה המיוחד במינו שהיה וכאן גם כן נכתב: **"אֲשֶׁר לֹא רָאוּ אֲבֹתֶיךָ"** ('שמות' י) שהיה מיוחד שלא נראה כן. וכן ב'יואל' נאמר: **"הֲהִיְתָה זֹאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי אֲבֹתֵיכֶם"** ('יואל' א). ועיין מה שביאר בזה עוד בספר 'כלי יקר'.

"בְּאֲזֵנֵי בְּנֵהּ וּבֶן בְּנֵהּ" (י ב)

הנה כל אחד מישראל מצווה בזאת לספר לבנו על יציאת מצרים **"בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרֵעַ נְטוּיָה"** ('דברים' ה) אולם הכתוב אומר: גם **"בְּאֲזֵנֵי בְּנֵהּ וּבֶן בְּנֵהּ"** ויש לעיין אם יש בכלל המצוה הזו לספר לנכדו, היינו: מלבד המצוה שיש על האב לספר לבנו, יש גם על הסב לספר לנכדו ומקיים בזה פרט נוסף במצוה זו? רבנו יעקב בעל הטורים כותב: בטעם הכתוב בספור עד בן הבן, לפי **"שַׁעַר כָּאֵן רַחֲמֵי הָאֵב עַל הַבֵּן וְעַל בֶּן בְּנֵוֹ"** ועוד כתב: **"כַּנְגִיד ג' דורות שהיו במצרים"**. ועיין בספר ה'חזקוני' ('דברים' כג ט) שכתב: בטעם דור שלישי יבואו הנה, שהותרו דור שלישי של גר מצרי לבא **"בַּקְהָל ה' "**, לפי ששם פוסקת הקירבה והביא ראיה לכך ממה שאמרה תורה: **"וּלְמַעַן תִּסְפָּר בְּאֲזֵנֵי בְּנֵהּ וּבֶן בְּנֵהּ"**.

"אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלְלִיתִי בְּמִצְרַיִם וְאֵת אֲתֵי אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בָם" (י ב)

בפסוק מבואר שהיו שני דברים, האחד: **"הִתְעַלְלִיתִי בְּמִצְרַיִם"**. והשני: **"אֲתֵי אֲשֶׁר שָׁמַתִּי בָם"** ומעתה עלינו להתבונן כלפי מה מכוונים הדברים? ולעיל בפסוק אחד אומר הקב"ה למשה

רבנו שני דברים האחד: **"הַכְּבֹדִיתִי אֶת לְבוֹ" (שם)**. והשני: **"לְמַעַן שְׁתִּי אֶתֵּי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ"**. ונראה שהמכוון כאן הוא כלפי שני הדברים הנזכרים למעלה. האותות המוזכרים כאן כנגד האותות המוזכרים לעיל. וההתעללות המוזכר **"אֲשֶׁר הִתְעַלְלִיתִי בְּמִצְרַיִם"** המוזכר כאן הוא כנגד הכבדת **"לְבוֹ וְאֵת לְבִי עֲבָדְיוֹ"** המוזכר לעיל. וכמו שפירש"י: **"הִתְעַלְלִיתִי"** מלשון **"שַׁחַתְתִּי"** ואין לך שחוק גדול מזה שהאדם מקבל מכות כה קשות וברורות ומבטיח נואשות לשלח את בני ישראל ולבסוף חוזר בו ומכביד את לבו ושוב מקבל מכות וחוזר חלילה, זהו: **"אֲשֶׁר הִתְעַלְלִיתִי בְּמִצְרַיִם"**. והדברים מבוארים בפירוש בדברי הרמב"ן כאן וז"ל: **"טַעַם הִתְעַלְלִיתִי כִּי אֲנִי מִצַּחֵק בּוֹ, שֶׁאֲנִי מִכְבִּיד אֶת לְבוֹ וְעוֹשֶׂה הַנְּקִמָה בּוֹ, כְּטַעַם 'וַיֹּשֶׁב בְּשָׂמַיִם יִשְׁחַק אֲדֹנָי יִלְעַג לְמוֹ' (תהילים ב)'**.

"גַּם הָאִישׁ מֹשֶׁה גָּדוֹל מְאֹד בְּאָרְץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי פְרַעֲה וּבְעֵינֵי הָעָם" (יא ג)

הפסוק מדגיש שכבודו של משה היה גדול בין **"בְּעֵינֵי עַבְדֵי פְרַעֲה"** ובין **"בְּעֵינֵי הָעָם"**. מסביר זאת רבנו מאיר שמחה בספרו 'משך חכמה': ש'דודע התהוות הכבוד באדם קיים בשני אופנים; האחד: מעצם חכמתו ומדותיו האלקיות והנהגתו הנפלאה. והשני: מכח פעולות זרות בלתי מושגות ופלאים היוצאים מגדר ההרגל הטבעי עד כי יחשבוהו לאדם אלקי ויכבדוהו עבור כך. והנה המכובד משום החכמה ויושר הנהגתו, תחילת כבודו הוא אצל החכמים האצילים בעם, אשר הם היודעים להוקיר את חכמתו, להם יש את העיץ המבקרת את הנהגתו והם החודרים בעיץ חודרת אל עומק מדותיו וכאשר החכמים יחזיקוהו לאדם כשלם אמיתי, מאז יתפרסם שמו גם אצל ההמון. אולם האיש המכובד מצד פעולותיו הזרות והנפלאות, הוא יהולל תחילה מן ההמון, אשר בעינים טוחות יחשבוהו לאלקי ולומר כי הוא בלתי טבעי ויטפלו עליו שקרים ופליאות זרות בספורים מפליאים עד כי יתפרסם שמו אצל ההמון ולאט לאט גודל הפרסום יעשה לו כנפים ויקבע לו מקום אף בלבב החכמים והנבונים שבעם, להטיל ספק בלבם לאמר לא לחנם נתפרסם שמו אצל ההמון, עד כי גם הם יכבדוהו. והנסיון מוכיח על זה.

והנה, משה נקרא: **"אִישׁ הָאֱלֹקִים"** ('דברים' לג). כי הנהגתו היתה בלתי טבעית ואלוקית באמת, עלה לשמים וירד, היה גוזר ומצוה על כל חוקות הטבע ומשטרי השמים, מפיה פיו ימלאו קצות ארץ שחין וכשהרים ידו עם מטהו באו חיות מקצות ארץ, ממפעלות כאלה המון העם במצרים נחרדו ונבעתו וחיל אחז בהם, לא כן החרטומים והשרים במכות דם וצפרדע עדין הקשו לבם לאמר כי הוא מפעולות הכישוף, או דבר אחר הנעשה בפעולת הדמיון, עד כי אחרי כל התפלספותם הודו לבסוף כי **"אֲצַבֵּעַ אֱלֹקִים הוּא"** ('שמות' ח).

ומצד שני גם הנהגתו הטבעית, חכמתו וענותנותו וכל מדותיו הטובות, שהיה חושש לטובת זולתו והיה רחמן בכל הגיוניו ופעולתיו, עד כי כל מבין שראוהו והתבונן בו ואמר: **"כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ"** ('שמות' לב) האמיתי ומבלעדו אין ראוי האדם להקרא **"אִישׁ"**, כי כולם כבהמות נמשלו לידו. ומצד זה נתפרסם שמו אצל האצילים כי הם הבינו חכמתו והפליאו הנהגתו, לכך מתחלה נתפרסם אצל האצילים בעם, החכמים הם עבדי פרעה ואחרי כן אצל העם. וזה ביאור הכתוב: **"גַּם הָאִישׁ מֹשֶׁה, כְּלוֹמַר: מִצַּד אֲנוּשִׁיתוֹ וְהִנְהַגְתּוֹ הַטְּבַעִית, גָּדוֹל מְאֹד... בְּעֵינֵי עַבְדֵי פְרַעֲה וּבְעֵינֵי הָעָם"**, שנתפרסם תחילה ל"עַבְדֵי פְרַעֲה" ואח"כ ל"הָעָם".

"יְנִיחֵי חֶשֶׁךְ אֶפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם" (יא כב)

פירש רש"י: שהקב"ה **"הִבִּיא עֲלֵיהֶם חֶשֶׁךְ, שֶׁהָיוּ בִּישְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר רְשָׁעִים וְלֹא הָיוּ רֹצִים לְצַאת וּמֵתוּ בְּשִׁלְשַׁת יָמֵי אֶפְלָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵרָאוּ מִצְרַיִם בְּמִפְלַתֶם וַיֹּאמְרוּ: אֵף הֵם לֹקִינֵי כְמוֹנוֹ"**. הקשה הרא"ש: מדוע כשמתו כל הרשעים הללו בתוך ג' ימי האפילה, לא מתו אף דתן ואבירם שהיו ג"כ רשעים גמורים? (לעיל י ב). והשיב על כך הרא"ש: שאף שמת הדבר שהיו רשעים גמורים, מכל מקום כיון שלא נתיאשו מן הגאולה, לכך זכו שלא מתו ונגאלו עם הכלל. למדנו מכאן כלל גדול, שהצפיה של האדם לישועה מזכה אותו לישועה יחד עם כלל ישראל, אף שלא היה זכאי לה, אלא היה עליו למות ברשעו, מכל מקום בזכות זה שציפה לישועה, חי וזוכה להוושע יחד עם הכלל. ■

שו"ת חברותא

האם יש מצוה לאכול מצה בכל שבעת ימי הפסח?

מערכת 'חברותא'
מוחזקת 'גנזי המלך'

שעושה מצוה האוכל בסוכה בכל ימי החג והמצוה היא שאם אוכל לחם, צריך שיהיה מצה ע"ש (ונקודה זאת כותב גם בשו"ת 'משיב דבר' חיו"ד עז ע"ש).

ב. הגר"י אנגיל ז"ל ב'גליוני הש"ס' (פסחים לח.) מבאר זאת ביתר הסבר: שאילו לא היה מצוה כלל, רק איסור לאכול חמץ לבד, אזי היו כל דברי 'המאור' מיותרים ואינם כדאיים להכתב, רק כונתו לומר: כיון שאינו חובה מוכרחת, רק מצוה, לכן אין טעון ברכה ומדלא תירץ הבעה"מ שאיננה מצוה כלל, מוכח שאכילת מצה היא מצוה כל ז'.

אך מיותר להדגיש, שאין כל מקום של חומרא שלא לאכול מצה בשאר ימי הפסח בגלל חששות שאין להם כל יסוד בהלכה ולא ניתנה תורה למלאכי השרת ולא לחומרא תקרא זאת כי אם קולא במצות שמחת החג ומה שמעידים בשם איזה יחידי סגולה שנהגו כן בעצמם, אין ללמוד מזה.

וכבר צווח ככרוכיא והרעיש על דבר זה הגאון ממונקטש ז"ל בספרו 'נמוקי אורח חיים' (תעה עיי"ש). ■

מו) ובאור"ח בשמו, מבואר בהדיא: דליכא מצוה כלל בשאר הימים.

וכך אומר ה'מאירי' ('פסחים' צא): שבשאר הימים ליכא מצוה כלל ויכול לאכול שאר דברים ובלבד שלא יאכל חמץ.

אולם מאידך, מצינו ראשונים וקדמונים שכתבו: שיש מצוה באכילת מצות כל שבעה, כמובא ב'שדי חמד' (מערכת 'חמץ ומצה' יד).

ובדברי ה'בעל המאור' אין הכרח שהוא רשות. ואדרבא, מתוקף קושייתו, שמקשה: למה אין מברכין כל שבעה? ומזה שבתירוצו לא מזכיר בהדיא שהאכילה רשות היא, יש מקום לדייק לאידך גיסא, שכשאוכל מצה, איכא מיהת מצוה בזה.

ומצינו שני גאונים המתנבאים בסגנון אחד לפרש באמת כן בכונת ה'בעל המאור'.

ה'אבני נזיר' בחאו"ח (שעז) מבאר: שלמדנו מדברי ה'בעל המאור' שאם אוכל מצה בשאר הימים עושה מצוה כמו

שאלה: האם יש מצוה לאכול מצה בכל שבעת ימי הפסח או רק בלילה הראשון?

תשובה: כתב על כך בתשובות 'ציץ אליעזר' (י"ז): כתב ספר ה'רוקח': האוכל מצה כהלכתה שבעה ימים, כאלו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. דכתיב: **"מצות יאכל את שבעת הימים"** ('שמות' יג). **"ימים"** אין כתיב כאן, אלא **"שבעת הימים"** - שבעה ימי בראשית.

ורבינו בחיי גם הוא דורש כך את הכתוב הזה וכותב: **"מצות יאכל את שבעת הימים"** זה כמו בשבעת הימים. וכמוהו מה שכתוב: **"ניאכלו את המועד שבעת הימים"** (דברי הימים' ל כב). ודרשו חז"ל: **"את"** לרבות שמונה שעות מיום י"ד, או לרבות יום שמיני בחוצה לארץ.

אמנם מדברי ה'בעל המאור' (סוף 'פסחים') שהובא ב'בנין ציון' (החדשות

גוג ומגוג
יצא הסרט החדש ב-DVD
במחיר מבצע 10 ש"ח עד חדש שבט
לרכישה 'שופר' רח' מתתיהו 10 ב"ב
03-6777779

צרוסיק
 דורכי סאונד
 וויזא
 קו"ח אפקס:
03-6768855

חדש לציבור הדתי

ניסן	משה
מזכיר ועדות רבואיות לשעבר בביטוח לאומי	מומחה לתביעות ביטוח לאומי

★ נפגשי עבודה
 ★ ילד נכה
 ★ נכות כללית
 ★ ועדות ערערים ועוד...

יעוץ ראשוני חינם

טל. 03-6517050
 נייד. 052-8235961

מקצועיות בכל התחומים

מתחבררים...

אמנון יצחק עם הרב

<p>ביום ראשון 08/02/09 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p>דימונה היכל התרבות</p> <p>כניסה 10 ש"ח</p>	<p>ביום חמישי 05/02/09 השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30</p> <p>תל אביב בית ברבור</p> <p>כניסה 10 ש"ח</p>
---	--

ההוצאות מאוכסנות כל הוצאות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר שופר ובשופר ניוזטל
WWW.SHOFAR.NET 054-4007779

יעמדו על הברכה

מארקו בן אליהו
 יזכה לעלות ארצה
 עם כל משפחתו בקרוב

סיגלית בת מרים
 בעלה אשר והילדים לבנת ונתנאל
 לבריאות

סופ"ש וטיול עם הרב אמנון יצחק

סופ"ש במלון נוף ערד
בפרשת "זכור" י' אדר 06.03.09
נסיעה לקברות הצדיקים
ביום רביעי א' אדר 25.02.09 יציאה בשעה 7:30 בדיוק
 ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק
 טל: 03-6777779

דדוש מעצב גרפי

דדוש מעצב גרפי לעיצוב אתר, בעל ידע בFLASH עם AS. PHOTOSHOP ועיצוב תחת HTML-CSS
 יכולת עמידה בתנאי לחץ. העבודה 5 ימים בשבוע א-ה. קו"ח לפקס 03-6768855

565-546-533 / 03-6777779

להרויח בגדול! בתכנית:

'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*
ותקבלו חינם:

'גנזי המלך'

CD's

טיולים

סעודה

סופ"ש

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית 'כח כפלים' למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ מלאפון _____

קוד מסלוקה	סוג חשבון	מס' חשבון בבנק
בנק	סניף	
		קוד מוסד
		2 3 9 2
		אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה

נתון/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבוננו הנ"ל בסכומכם, בנין תרומתי ל"שומר" בסכומים ובמועדים שיוצגו לכם מידו מעם כמעט באמצעי מנטרי, או רשימות ע"י "שומר" כמפורט מטה ב"פרטי ההרשאה".
 2. ידוע לי/לנו כי, א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה מפורטת/מאתנו בכתב לבנק ול"שומר" שתכנס לתוקף, ויום עסקים אחד לאחר מותן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול עפ"י הוראת כל דין, ב. אחיה/נחיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב, ג. אחיה/נחיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר משניים ימים ממועד החיוב, אם אוכזר/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו, 3. ידוע לי/נו כי הפרטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב, 4. ידוע לי/נו כי סכומי החיוב עפ"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה, 5. הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מטעה חוקית או אחרת לביצוע, 6. הבנק רשאי להוציא/ינו מן החסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה, 7. נא לאשר ל"שומר" בסמך המחובר לזה, קבלת ההוראה אלו ממני/מאתנו.

פרטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו יקבעו מנה לנה ע"י "שומר" עפ"י הנחיות לקביעתם.
 2. כרטי החיוב (ממנו במשכנתא המתאימה)
 - \$ 28 זכאות ליחיד
 - \$ 56 זכאות לחוג
- לחייב בתאריך: _____
 מוסר _____ 20 לחודש _____ 30 לחודש _____
- חתימת בעל/י החשבון _____

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך 'שומר' עליך לשלוח את המוסר ל'שומר' ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779